

XIII

primus. **C**ōmemorabuntur inquit t̄ conuer-
tentur ad dñm vniuersi fines terre. **M**onigit
sic erāt oblite iste gentes deū: vt eius nec cō-
memorate recordarent. **O**bliuiscendo autē
deum tanq̄ obliuiscendo vitā suā: cōuerse fu-
erant in mortē: hoc est in infernū. **C**ōmem-
orate vero cōuertus ad dñm tanq̄ reminiscē-
tes reminiscendo vitā cui⁹ eas habebat obli-
uio: id est cui⁹ oblite fuerat. **I**telegit in nona-
Dā. 93 gesimotertio. **I**ntelligite nūc qui insipientes
estis in p̄lo: t̄ stulti aliqui sapite. **Q**ui planta-
uit aurem nō audiet: et cetera. **E**is cēm dictuz
ē: qđ deū nō intelligēdo de illo vana dixerunt.
Et etiā prava mens nec memoria sui care-
at nec cognitione nec amore. **T**a. XIII

Edilectiōe aut̄ dei plura regiuntur
d̄ in diuinis eloquijs testimonia. **I**bi
em̄ t̄ illa duo cōsequēter intelligun-
tur: quia nemo diligit cui⁹ non meminit: t̄ qđ
penitus nescit. **U**nde siud est notissimū p̄ci-
pūq̄ p̄ceptū. **D**iliges dñm deū tuū. **D**icitas
qđ dīta est mens humana vt nūq̄ sūi nō me-
mīnerit: nūq̄ se nō intelligat: nūq̄ se nō dili-
git. **S**ed qm̄ qđ oīt aliquē nocere illi studet:
nō imērito t̄ mens hoīs qm̄ sibi nocet oīsse
se dicit. **N**esciens n̄ sibi vult male: dū nō pu-
tat sibi obesse qđ vult. **S**z tñ male sibi vult: qm̄
id vult qđ obſit sibi. **U**nde illud scriptum est.
Qui diligit iniquitatē: oīt qm̄ am suā. **Q**ui er-
go se diligere nouit: deum diliget. **Q**ui dō nō
diligit deū: etiā si se diliget: qđ ei naturaliter in-
ditū est: tñ nō incōuenienter oīsse se dicitur
cū id agit qđ sibi aduersat̄ t̄ scīpm̄ tanq̄ suus
ūnīmīus insequit̄: qđ p̄fecto ē error̄ horrēdus
vt cū sibi hoīes p̄desse velint: multi nō faciāt
nisi qđ eis p̄nīcōfīssimū ē. **S**imilē morbū mu-
toꝝ animaliū cū poeta describeret. **D**q̄ inq̄t
meliora pīs errorēq̄ hostibus illū: **D**iscissos
nudis laniabāt dentibus arcus. **L**ū morbus
ille corporis fuerit: cur dirit error̄: nisi qđ omne
animal cū sibi in natura p̄ciliatū sit vt se custodi-
at qm̄ potest: talis ille erat morbus vt ea qđ
salutē appetebant sua mēbra laniarent. **L**ū at
deū diliget mens: t̄ sicut dictū est p̄ sequenter
meminit eūq̄ intelligit recte illi d̄ primo suo
p̄cipit vt cū sicut se diligat. **J**am eīm se nō dili-
git puerse ſ recte cū deū diligit: cuius p̄cipia-
tione imago illa nō ſolum eīm est. verū etiā ex ve-
tūtate renouat̄ t̄ ex deformitate reformat̄:
ex infelicitate beatificat̄. **Q**uis se ita diligat
vt ſi alterutrū p̄ponat̄ malit oīa qđ infra ſe dili-
git p̄dere qđ p̄ire tñ ſup̄iorē deserendo ad quē
ſolū p̄ſſit custodire fortitudinē ſuā eoꝝ frui
Tā. 58. lumine ſuo cui canit̄ in psalmo. **F**ortitudinē

meā ad te custodiā. **E**t in alio. Accedite ad eū **Ibidē. 33**
t̄ illumin amini. ſic infirma t̄ tenebrosa facia
eſt. vt a ſe quoq̄ ipsa in ea que nō ſunt qđ ipsa
t̄ qbus ſup̄ior est ipsa in felicius labere ſe gamo-
res quos nō valet vincere. t̄ errores a quib⁹
nō videt qua redire. **U**nde iam deo miſcran-
te penit̄ clamat in psalmis. **D**esperuit me for- **Ibidē. 37**
titudo mea t̄ lumē oculorū meorū nō eſt meū
Non ſane in hiſ tantis infirmitatis t̄ erroris
malis amittere potuit naturalē memorīa: in-
tellectū t̄ amoītē ſui; ppter qđ merito dici po-
tuit: quod ſup̄a cōmemorau. **Q**đ in imagi-
ne dei ambulathomo: iñ vane ſturbat̄. **T**he
ſaurizat̄ t̄ nescit cui⁹ p̄gregabit ea. **L**ur enim
thesaurizat̄ nīſ quia fortitudo eius defruat̄
eūm: per quē habens rei nullius īdigeret. **E**t
cur nescit cui⁹ cōgregabit ea: nīſ quia lumen
oculorū eius nō eſt cū eo: t̄ ideo nō videt quod **Luc. 12**
veritas ait. **S**tulte hac nocte afiam tuā repe-
tent abs te: hec que p̄parasti cuius erūt. **C**e
rūtamen qđ etiā talis in imagine ambulathō
t̄ habet memorīa t̄ intellectū t̄ amoītē ſui. **D**o
minis mens: ſi ei maniſtare ſe vtrūq̄ habe-
re nō posset t̄ vñū e duobus permittere ſe eli-
gere: alteꝝ p̄diturus: aut theſauros quos cō
gregauit: aut mentē: quis vſq̄ adeo nō habet
mentē: vt theſauros mallet habere qđ mentē.
Wefauri enī mentē poſſunt plerūq̄ ſubuer-
tere: t̄ mens que nō theſauris ſubuertit: ſine
vñlis theſauris facilius t̄ expeditius poſt vi-
uere. **Q**uis vero vñlos theſauros: nīſ p̄ men-
tē poſſiderit poſſidere? **S**i cēm puer infans qđ uis
ditissimus natus: cū ſit dñs oīm que iure ſunt
eūs: nihil poſſidet mente ſopita: quo tandem
modo quisq̄ quiq̄ mente poſſidebat amissa?
Sed de theſauris quid loquor: qđ eis quilibet
hoīm ſi talis op̄tio p̄ponat̄: maūlt carere qđ
mente: cum eos nemo p̄ponat̄: nemo compet
luminibus corporis: quibus nō vt auꝝ rarus
quisq̄ homo: ſoīs homo poſſidet celum: p̄ lu-
mina enī corporis quisq̄ poſſidet quicqđ li-
benter videt. **Q**uis ergo ſi tenere vtrūq̄ nō
poſſit: t̄ alterutrū cogatur amittere: nō theſ-
auros qđ oculos malit. t̄ tamen ſi ab eo ſimiſ
p̄ditione queraſ: vtrū oculos malit amittere
an mente: quis mente nō videat eū oculos
malle qđ mentē? **M**ens quippe ſine oculis car-
nis humana eſt. **O**culi aut̄ carnis ſine mente
beluini ſunt. **Q**uis porro non hoīem ſe malit
eſſe etiā carne cecū: qđ beluam videntem?
Hec diri: vt etiā tardiores: qđ uis breuiter cō-
moueret a me: in quoruī oculos vel aures he-
litere puererint qm̄ ſum mens diligat ſeipsaz
etiā infirma t̄ terrans: male diligendo atq̄ ſe

Liber

etando que sunt infra ipsam. Diligere porro seipam non posset: si se omnino nesciret: id est si sui non meminisset: nec se intelligeret: quia in se imagine dei tam potes est: ut ei cuius imago est valeat inherere. Sic enim ordinata est natura ratione: non loco: ut supra illam non sit nisi ille. Denique cum illi penitus adheserit: unus

I Cor. 6. erit spūs. Qui rei attestat apłs dices. Qui autem adhererit domino unus spūs est. Accedente quippe ista ad participationem nature veritatis et beatitudinis illius: non tamen crescente illo in natura: veritate et beatitudine sua. In illa itaque natura cui feliciter adheserit: immutabiliter viuet et immutabile videbit omne quod viderit. Tunc sicut ei diuina scriptura promittit: satiabis in bonis desiderium eius: bonis immutabilibus: ipsa trinitate deo suo cuius imago est: et ne vestigia violæ erit in abscondito vultus eius: tanta veritate eius implera: ut eam nunquam peccare deliqueret. Ne ipsam vero nunc quis videt: non aliqd immutabile videt.

De mutabilitate mentis humane qua sit: ut sicut misera facta est ex beata: ita beata possit esse ex misera. **Ca. XV.**

Quod ideo certe non dubitat quoniam misera est: et beata esse desiderat. Nec ob aliud fieri sperat hoc posse: nisi quia est mutabilis. Nam si mutabilis non esset: sicut ex beata vita misera: sic ex misera beata esse non posset. Et quid ea fecisset misera: sub omnipotente et bono domino: nisi peccatum suum: et iustitia domini sui. Et quid ea faciet beatam: nisi meritoriu[m] suu[m] et p[re]mio domini sui. Sed et meritoriu[m] eius gratia est illius: cuius primum erit beatitudo eius. Iusticia quippe dare sibi non potest: quia proditaz non habet. Hanc enim cum hoc condere accepit: et peccado virtus prodidit. Accepit ergo iusticiam: per quam beatitudinem accipere mereretur. Unde veraciter ei dicit ab apostolo: quasi de suo bono superire incipienti. Quid enim habes quod non acceperis? Si autem acceperisti quod gloriaris quasi non acceperis? Si autem bene recordas dominum tuum: spiritum eius accepto sentit oīno: quia hoc dicit: intimo magisterio: non nisi ei gratuito affectu posse surgere: non nisi suo voluntario defectu cadere posuisse. Non sane reminiscitur beatitudinis sue: sicut quippe illa et non est: eiusque ista penitus oblita est: ideoque nec commemorari potest. Reddit autem de illa fide dignis litteris dei sui per prophetā scriptis narratis de felicitate paradisi: atque illud primum et bonum hominis et malum historicā traditione indicatis: domini autem dei sui reminiscit. Ille quippe semper est: nec sicut non est: nec est et non sicut: sed sicut nūquā non erit: ita

nūquā non erat: et ubiq[ue] totus est. Propter quod **Act. 17.**

ista in illo et vivit et mouet: et est: et ideo remensis potest. Non quia hoc recordat quod eum nouerat in adam: aut alibi alicubi ante huius corporis vitam. Aut cum primū facta est ut ins ereret huic corpori. Nihil enim hoc omnino reminiscit. Quicquid hoc est: obliuione delatum est. Sed cum memorat ut conuertat ad dñm tanq[ue] ad eam lucem qua iam cum ab illo auerteret: quodāmodo tangebat. Nam hinc est quod etiam impij cogitant eternitatem: et mentalia recte reprehendunt recteque laudant in hominibus. Quibus ea tandem regulis indicant nisi in quibus videntur: quemadmodum quisque vivere debet: etiam si nec ipsi eodem modo vivant: ubi eas videntur. Nec enim in sua natura cum perculdubio mente ista videantur: eorumque mentes constet esse mutabiles: has vero regulas immutabiles videat quisque in eis et hoc videre potuerit. Nec in habitu sue mentis cum ille regule sint iusticie: mentes vero eo quod constet esse iniustas. Ubi nam sunt iste regule scriptae: ubi quod sit iustum: et iniustus agnoscit ubi cernit habet duze esse quod ipse non habet. Ubiergo scriptae sunt: nisi in libro lucis illius que veritas dicitur: unde omnis lex iusta describitur: et in cor hominis quod operatur iusticiam: non migrando sed tangentem in modo transserit: sicut imago ex anulo tangentem transserit: et anulum non relinquit. Qui vero non operatur: et tamen videt quod operandum sit: ipse est qui ab illa luce auertitur: a qua tamen tangitur. Qui autem nec videt quemadmodum sit vivendum: excusabilius quidecum peccat: quia non est transgressor cognitus legis. Sed etiam ipse splendor aliquoties ubique presentis veritatis attingitur: quoniam admonitus profiteretur.

De reformatione mentis ad imaginem dei: et quot modis spūs appellatio diversis assignatur naturis. **Ca. XVI.**

I Cor. 4. Via vero commemorationis couertuntur ad dominum: ab ea doformitate qua per cupiditates seculares conformabantur huic seculo reformantur ex illo: audientes apłm dicentem. Nolite transformari huic seculo: sed reformamini in nouitate mentis vestre: ut incipiat illa imago ab illo reformari a quo formata est. Non enim reformare seipsum potest: sicut potuit deformari. Dicit etiam alibi. Renouam spū **Ep. 4.** mentis vestre: et induite nouum hominem: eum qui secundum decum creatus est: in iusticia et sanctitate veritatis. Quia secundum deum creatus est: hoc alio **Gen. 1.** locodicit ad imaginem dei. Sed peccando iusticiam et sanctitatem veritatis amissit: propter quod hec imago deformatur et decolorfacta est: